Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1,851 Կ. ՊՈԼԻՍ. 1902, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24—6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 6 ՇԱՊԱՆ, 1320 —— 24 ԹԷՇՐԻՆ ԷՎ. 1318 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

بوزانتيون
بوزانت كچيان

Բիւզանդիոն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՓՈԹՈՐԿԻ ՄԱՌԹԻԻ.— Բ.

Հա՞րկ է ըսել թէ շանթարգելը կ'բաղկանայ երկաթէ երկար ձողէ մը որ բլաթինէ կամ ոսկեզօծ պղինձէ սուր ծայրով մը կ'վերջանայ։ Երկաթէ ձողն առնուազն Միլիմեթր տրամագիծ ունենալու է շանթէն չհալելու համար։ Այս ձողը, որ աւելի կամ նուազ երկար կըրնայ ըլլալ, իրեն պաշտպանութեան յանձնուած շէնքին մեծութեան համեմատ,— կ'ընդունուի թէ շանթարգել մը տանիքէն վեր ունեցած բարձրութեան կրկինին չափ տեղ միայն կրնայ պաշտպանել շուրջանակի—մետաղեայ թելերով կամ կրկին երկաթէ ձողով մը հաղորդակցութեան մէջ է հողին հետ։ Պղինձն երկաթէն շատ աւելի հաղորդիչ ըլլալով, նախընտրելի է։ Եթէ լաւ յինուած շանթարգել մը կըրնայ մեծապէս օգտակար ըլլալ, յոռին պարզապէս վտանգ մ'է։ Աւելի լաւ է բնաւ շանթարգել չունենալ քան ունենալ շանթարգել մը որ պահանջուած կարեւոր պայմանները չի լրացներ։ Պէտք է որ շանթարգելին ծայրէն մինչև գետինը բնաւ շարունակութեան խզում չգտնուի. Պէտք է որ հաղորդիչ ձողը, մէկէ աւելի վերջաւորութիւններով, բնաւ չցամքող հորի մը կամ 4–5 մեթր խոր փոսի մը մէջ իջնայ,— այս վերջինն հաստագործներու խանձողներով պէտք է լեցնել—, և կամ խոնաւ հողի մէջ թաղուած մետաղեայ խոշոր գլանի մը կցուի։ Մէկ խօսքով պէտք է որ կայծակը, եթէ երբեք իյնայ շանթարգելին վրայ, կարենայ առանց դժուարութեան ու ընդդիմութեան երկրին անցնիլ, այս թէ ոչ տան վրայ կ'ցատկէ, այսինքն տան և հաղորդիչին միջև կողմնակի զօրաւոր կայծեր յառաջ կուգան, հրդեհ կը ձգեն կամ օ՛ և է կերպով կ'աւերեն տունը։ Շանթարգել մը միշտ օգտակար պիտի ըլլայ եթէ այս պայմանները լեցնէ, նոյն իսկ եթէ անոր վերի ծայրը լաւ չգործէ։

* * Վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ որ արդի տուները շատ աւելի ենթակայ են շանթին քան հինները։ Պատճառը դիւրըմբռնելի է. արդարև, արդի տուներուն մէջ մեծ քանակութեամբ մետաղ կ'գործածուի, սիւն, մարդակ, տան մէջ վերէն վար ամէն կողմ գալարուող կազի և ջուրի խողովակներ, ջրորդաններ, տանիքը ծածկող զինկոյի չերտեր, ևն., ևն։ Բայց այս ամէնը, որ մեծապէս պիտի կրնային նպաստել տան պաշտպանութեանը, եթէ մետաղեայ թելերով մէկ կողմէն իրարու հետ, միւս կողմէն ալ երկրին հետ հաղորդակցութեան մէջ ըլլային, վտանգ մ'են տանն համար, եթէ սա բաւականաչափ կերպով շանթարգելով պաշտպանուած չէ։ Իրաւ է որ, դարու մը փորձէ վերջ պէտք է նաև ըսել թէ Ֆրանքլինի շանթարգելը բացարձակապէս ալ ազդեցիկ չէ, թողունք չինութեան թերութիւններէն յառաջ եկած դէպքերը։ Շէնքերը կայծակին դէմ պաշտպանելու ամէնէն ազդեցիկ միջոցը պիտի ըլլար մետաղեայ թելերու ցանցի մը մէջ առնել տունը, օրինակի համար քանի մը կարգ հեռագրական թել պատցնել քիւերուն, տանիքին բարձունքին վրայ, միշտ սուր անկիւններ կազմելէ զգուշանալով, ու բազմաթիւ թելերով ալ այս ամէնը հողին հետ լաւ մը հաղորդակցութեան դնել։ Տանն ելեկտրականալէ զերծ պիտի մնայ։ Իսկ եթէ ուզէք, կրնաք տանիքին վրայ թելերու իրար կտրած տեղերը փոքր սուր ծայրերու խուրձ մ'աւելցնել. այդ պիտի ունենաք Մէլսանսի շանթարգելը։ Վառօդարաններու համար բնաւ կանոնաւոր ա՛լ աւելի զգուշութիւն հարկաւոր է. ամէնէն ապահով միջոցն է տանիքն ու պատերը մետաղեայ թերթերով ծածկել, կամ թելերու ցանցը շատ աւելի խտացնել։

Ծառերն ալ շանթերէ զերծ չեն։ Անոնք իրենց կանանչ, մատղաշ և ջրալից մասերովը ելեկտրականութեան մեծապէս հաղորդիչ են, և սրածայր տերևներով ու ճիւղերով վերջաւորելով, անհամար շանթարգելներու դերը կ'կատարեն երկրիս վրայ ցրուած։ Իսկ ծառերու, մանաւանդ հիններու, կոճղերը վատ հաղորդիչ են ու ենթակայ շանթին ցասումներուն, որովհետև յոռի շանթարգելի մը նման կ'գործեն։ Բարձր ու խոշոր ծառերու կոճղը տերևներն ու ճիւղերը, մեծապէս հաղորդիչներ, այրելով մրկելով շանթը կ'բերեն մինչև կոճղը, աս անոր ճամբայ չի տար, շանթն ալ բարկութենէն կ'ջախջախէ զայն ու կ'անհետանայ։ Իսկ եթէ մասերն ուրիշ աւելի դիւրին միջոց մը կենայ երկիր հասնելու, օրինակի համար եթէ անձեր գտնուին, անոնց կ'ցատկէ, շանթահար կ'ընէ զանոնք ու երկիր կ'խուսափի։ Ծառերն արգիլողներ են, բայց պահպանողներ չեն. կ'այրին ու կը մրկին կայծակին ջերմութենէն։

Չկան ծառեր սակայն որ բնաւ շանթահարութեան ենթակայ չըլլան։ Վերջերս Ամերիկացիները կ'ըսէին թէ միայն ցորուսիներն (գուշ ազգէն) են որ բնաւ շանթահար չեն ըլլար։ Տեսնուած չէ եղեր ցարսսի մը որ շանթէն փճացած ըլլայ։ Լուրն Ամերիկայէն է. անոր ո՛րքան ճիշդ ըլլալը չգիտեմ, բայց և այնպէս խոհեմութիւն չէ նոյն իսկ ցորուսիներու պաշտպանութեան դիմել փոթորկի ատեն։ Ժողովրդական նախապաշարում մը կ'կարծէ թէ մարդ փոթորկի ատեն վազելով կայծակն իրեն կ'քաշէ, մինչդեռ վազելուն մէջ ո՛և է վտանգ չկայ։ Երբ դաշտի մը մէջ գտնուի, լաւ կ'ընէ որ կա՛մ վազէ կամ պառկի, բայց բնաւ անշարժ ոտքի վրայ չմնայ կամ ծառի մը տակ չպատսպարուի։

Շանթին քաջագործութիւնները բազմաթիւ են, երբեմն դէպ ի երկիր վազքին մէջ տարօրինակ ու զուարճալի խաղերով միայն կ'զուարճանայ, երբեմն ալ մահ ու աւեր կ'ձգէ իր ետին։ Շանթը սոսկալապէս կը տաքցնէ, հալեցնելու, նոյն իսկ շոգիացնելու աստիճան, բոլոր հաղորդիչ մարմինները, նոյն իսկ մետաղները, հոս ինչո՞ւ չըսել արգելներու այլ և այլ մասերը պէտք է որ որոշեալ բարձրութենէ մը պակաս չըլլան։ Իսկ վատ հաղորդիչները կը ջախջախէ, կ'կոտրէ, կ'ցրուէ, կենդանիներն ալ կ'մեռցնէ կամ կ'անդամալուծէ, նոյն իսկ բուսական հեռուէն։ Հոս տեղն է հարցնել թէ ինչ վիճակի մէջ կ'գտնուին շանթահարները, մեռա՞ծ են թէ ոչ։ Ցաւալի ոչ, կամ թէ այնքան մեռած են որքան են խեղդուածներէն ու չնչասպառներէն շատերը, այսինքն առ երևոյթս միայն մեռած են, ու կարելի է կեանքի բերել զանոնք արուեստական շնչառութիւն ի գործ դնելով։ Շանթահար մը, ինչպէս նաև խեղդուած մը և չնչահեղձ մը կենդանացնելու համար պէտք է, պառկեցնելէ վերջ, անոր լեզուն համաչափ ու կանոնաւոր կերպով դուրս քաշել և ներս տանիլ, թևերը վեր վերցնել և վար իջեցնել, առանց յուսահատելու, զի ժամէ մ'աւելի ճիգերէ վերջ ողջացողներ եղած են։

Տակաւին շատ մը ուրիշ խորհրդածութիւններ ալ կ'անցնին մաքէս, սակայն առ այժմ այսքանով կ'բաւականանամ։

* * Անոնց՝ որ պիտի ուզեն գիտնալ թէ ո՞ւրկէ յառաջ կուգայ մթնոլորտի ելեկտրականութիւնը, թէ ի՞նչպէս ամպերը կ'ելեկտրանան, պիտի ըսեմ թէ որոշ կերպով պատասխան մը պիտի չկրնամ տալ զիրենք հետաքրքրող կէտերուն, որովհետև կարծիքներ միայն յայտնուած են անոնց մասին։ Մթնոլորտի վերին մարզերուն քննութիւնը կարելի է նոր լուսաբանութիւններ պիտի բերէ։ Երկու ելեկտրական հսկայ հաղորդիչներու մէջտեղը կ'ապրինք, մին է երկիրը որ ընդհանրապէս ժխտապէս ելեկտրացած է, միւսն է մթնոլորտի վերին, 30 քիլոմէթրէն անդին տարածուող մասը, որ դրապէս ելեկտրացած է. Օդն ասոնց մէջտեղը վատ հաղորդիչի դերը կ'կատարէ։ Բայց թէ ո՞ւրկէ եւ ինչպէս յառաջ եկեր են այդ ելեկտրականութիւնները, ճիշդը չգիտենք։ Ո՞ր ելեկտրականութիւնն է նախնականը, ժխտակա՞նը թէ դրականը, այսինքն վերը դրական ելեկտրականութիւն կենալուն պատճառա՞ն է որ վարը, երկրիս վրայ ժխտականը կայ, թէ ընդհակառակը ժխտականն է պատճառ դրականին։ Այս ալ չգիտենք։ Օդն ալ ինքնին ելեկտրականութիւն ունի՞, փորձերը վերջերս երկչոտ կերպով այո՛ կ'ըսեն։ Այս չգիտենքներէն վերջ ահա այլ և այլ ենթադրութիւններ, որք արտայայտուած են անոնց մասին։ Ոմանք, ինչպէս Վէզուվի դիտարանին տնօրէն Մ. Փալմիէռի, ալիզատասոցի փորձերու վրայ հիմնուելով, կ'ըսեն թէ ջուրերու գոլորշիացումն է պատճառ մթնոլորտական ելեկտրականութեան։ Ջուրը գոլորշիանալով, կ'ըսեն, երկրէն կ'առնէ դրական ելեկտրականութիւնն ու վեր կ'երթայ, մինչդեռ ժխտականը վարը կը մնայ ջուրին և հողին հետ։ Դժբախտաբար կատարուած փորձերը մինչև հիմա պարզ ցուցական արդիւնք տուած չեն, ու մանաւանդ անձրեւներուն ընդհանրապէս ժխտական ելեկտրականութիւն ունենալը բոլորովին կ'հակասէ այս տեսութեան։ Ուրիշներ երկրին թաւալումին մէջ կ'գտնեն այդ պատճառը։ Մ. Պրիյուէն անդրամանիշակագոյն (ultra-violet) ճառագայթներու ազդեցութիւնը կ'առնէ մթնոլորտի ելեկտրականութեան մէջ։ Մ. Պրիյուէնի տեսութիւնն իրականութիւնը շատ մօտէն շօշափելու առաւելութիւնն ունի։ Անդրամանիշակագոյն ճառագայթները, որ մեծ դեր կ'խաղան բազմաթիւ կարեւոր, նոյն իսկ կենսական երևոյթներու մէջ, անտեսանելի են, ու լոյսի տարրալուծութեան ատեն, կ'տարածուին մանիշակագոյնէն անդին։ Պէտք է ըսել թէ մեր աչքը ճառագայթներու մէջէն բաղդատմամբ շատ փոքր մասի մը ծանօթութիւնը կրնայ ունենալ, մեր աչքը կ'մերժէ միայն լուսաւոր ճառագայթները, որոց երկու կողմերն ընդարձակօրէն կ'տարածուին, կարմիրէն անդին՝ ջերմական կամ ենթակարմիր (infra-rouge) ճառագայթները, մանիշակագոյնէն անդին՝ քիմիական կամ անդրամանիշակագոյնները։ Այս վերջինները, ի մէջ այլոց, ելեկտրացած մարմիններու, մասնաւորապէս չոր առարկաներուն ժխտական ելեկտրականութիւնը կորսնցնել տալու յատկութիւնն ունին։ Սուր ծայրերու դերը կ'կատարեն։ Միևնոյն կերպով կ'գործեն նաև Ք. ճառագայթները, քաղուտական ճառագայթները, Պէքըրէլեան ճառագայթները, ևն. Արդ՝ Մ. Պրիյուէն կ'կարծէ թէ արեւուն անդրամանիշակագոյն ճառագայթները, որք մթնոլորտի վերին խաւերուն մէջ մեծ քանակութեամբ կ'ծծուին, մթնոլորտի վերին մարզերու ազդեցութեան տակ ելեկտրականացած օդիրիւ ամպերուն առաջէք աւելներուն կորսնցնել կուտան իրենց ժխտական ելեկտրականութիւնը, այնպէս որ օդը, որ երկու լուսոտական ... մէջնեղէն կ'անցնի, ժխտապէս կ'ելեկտրանայ։ Երբ այդ ծծուն երկրին մօտ գայ, խաւերու և տեղերու անհամար ծայրերուն միջոցաւ իր ժխտական ելեկտրականութիւնը հողին կը յանձնէ, մինչդեռ ծովերու վրայ միևնոյնը չի կրնար պատահիլ սուր ծայրերու բացակայութեան պատճառաւ։ Ովկիանոսներու, ծովերու վրայ կազմուող ամպերը պիտի առնեն ուրեմն դրական, ու կազմեն ժխտապէս ելեկտրացած ամպերը։ Նկատուած է արդարև որ ծովերու վրայ կազմուող ամպերն ժխտական են։ Միւս կողմէ միայն դրապէս ելեկտրացած օդիրիւները չոգիանալով իրենց ելեկտրականութիւնը տեղւոյն վրայ պիտի թողուն։ Եթէ հոն նոր ամպ մը կազմուի, դրական պիտի ըլլայ։ Ի՞նչ պիտի պատահի եթէ օդը բոլորովին խաղաղ ըլլայ։ Ցերեկուան մէջ անդրամանիշակագոյն ճառագայթներու ազդեցութեան տակ առաջէք աւելներու ժխտական ելեկտրականութիւնը պիտի քաժնուի ու չրջապատէ ամպը։ Իսկ գիշերը, որ տանն արևուն ճառագայթները, հետևաբար անդրամանիշակագոյններն անհետացած են, հակառակ երևոյթը տեղի պիտի ունենայ, երկու ելեկտրականութիւնները պիտի սկսին իրարու միանալ։ Այս միացումն է որ, ըստ Մ. Պրիյուէնի, ծնունդ կուտայ հիւսիսայգիին, անոր պատճառաւն է որ երբեմն խաղաղ երեկոներն ամպերը կ'լուսաւորին, ու ամառնային տաք երեկոներուն՝ աղօտ լուսափայլումներ տեղի կ'ունենան։

Բոլորովին պայծառ օդով մ'ալ մթնոլորտին մէջ ելեկտրականութիւն կայ—դրական—որուն քանակը կ'աւելնայ մթնոլորտին յարաբերական խոնաւութեան հետ, այնպէս որ անձրևի ատեն իր մեծագոյն չափին կ'հասնի այն։ Մ. Ն. ԲՆԱՓԷՏ

Վ Ե Ր Ջ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԲԱՐԻԶ, 1 Նոյմ.

Ծան ց'էլիզէն Բարիզի մէջ է թէեւ, բայց Ելիսեան դաշտերը շատ հեռու են Բարիզէն։ Բարիզ կ'նմանի արուեստական զարդերով պճնուած տխատոր հարուստ կնոջ մը։ Օտարական զբօսաշրջիկին հրացումը գրաւելու ամէն երևոյթ ունի։ Չէ՞ մի որ ամէն ինչ լաւ, փայլուն ու փառաւոր է ապարանքներու, օթէլներու, թանգարաններուն ու համալսարաններուն մէջ։ Լիւքսէմպուրգ, Թիւյըրի, Փարք Մոնսուրի և այլ պարտէզները, իրենց մէջ պտըտող գեղուհիներով, միթէ վա՞ր կը մնան Էնթրուն երեւակայած երանավայրերէն։ Այս գեղեցիկ ու լայն ծառուղիներն և ընդարձակ ու արձանազարդ հրապարակները միթէ կրնա՞ն անմասն ապաւորութիւն մը թողուլ զբօսաշրջիկին վրայ։ Մեծութիւն, փառք, ճոխութիւն, արուեստ, հանճար ու միտք, ահա՛ ինչ որ կ'երևի։

Բայց հետաքրքիր աչքերով պտոյտ մ'ըրէք Բարիզի մէջ, և շուտով ուրիշ տպաւորութիւն մը պիտի ընդունիք։ Նստեցէք նախ ճաշարան մ' երեսնիդ փողոցին կողմը դարձուցած, ու ճաշեցէք. պիտի տեսնէք թէ քանինն'ր ու քանինն'ր պիտի անցնին այնպիսի ակնարկ մը նետելով ձեր ու ձեր սեղանին վրայ, որ կ'նշանակէ «Երանի՜ քեզի որ դրամ ունիս ճաշելու»։ Դուրս ելէք, քիչ մը յառաջացէք. ահա՛ բազմութիւն մը հաւաքուած է ծեր ու թշուառ կնոջ մը շուրջը. խեղճն խելքն եկած է ու կ'ցնդաբանէ. ամբոխը կ'ծիծաղի ու հետը կ'խնդայ. դիտեցէք, ո՛չ մէկ կարեկցական արտայայտութիւն կայ դէմքերու վրայ։ Քիչ մը յառաջ գացէք, ահա՛ ուրիշ ամբոխ մը խռնուած է կառքի մը շուրջը, ի՞նչ կայ, ո՞չինչ, կառքը մարդ մը կոխկռտած է։ Շարունակեցէք ճամբանիդ, կրկին ամբոխ մը, ի՞նչ եղեր է, մեծ բան մը չէ, հանրակառքը ծերունիի մը վզին վրայէն անցեր է։ Քալեցէք, ահա՛ աւելի մեծ ամբոխ մը խռնուած է, դէմքերն յուզուած կ'երևին, և մերթ ընդ մերթ կանացի ձայներ կ'ելլեն, «մե՛ղք, մե՛ղք». ինչ է պատահեր, սոսկալի՜ բան... կառքին ձիուն ոտքը սահեր ու ինկեր է։ Հիւանդանոց մը մտէք, պտտեցէք վիրաբուժական յարկը, հարցաքննեցէք պառկած վիրաւորեալներն և պիտի տեսնէք թէ տասնէն 8ը կառքերու զոհերն են։ Եւ ի հարկէ պիտի անցնիք Սէնի վրայէն, մաքերնիդ բերէք որ թշուառներուն վերջին ու միակ ապաւէնն է այն, միակ ... որ մերժել չի գիտեր և դժուարութիւն չյարուցաներ իրեն դիմողներուն, օր չանցնիր որ մէկ կամ մէկ քանի թշուառներ չիւրընկղմէ։ Ի հարկէ պտոյտով մը վերահասու չպիտի ըլլաք մասնաւորապէս կանանց ետևրին անկեալ վիճակին, զաւակնին գաղտնապէս հողին կամ սանտուրին յանձնող օրիորդներու կեանքին, յանուն գեղարուեստի և գեղեցկագիտութեան գործուած անբարոյութեանց, տպրուստ և բնակարան չունեցող երկսեռ բազմութեան, միով բանիւ մարդոց թըշուառութեան ու անասնոց երջանկութեան, զի, հա՞րկ է ըսել թէ շուն մը չկայ առանց բնակարանի ու անօթի։ Ս. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Օր մը Վենետիկի փողոցի մը մէջ մինչ երկու բարեկամ նկարիչներ կ'պտըտէին, երեք երիտասարդ քանդակագործներու հանդիպեցան։ Երբ միասին կ'քալէին, խօսակցութիւնն օրուան միակ նիւթին՝ Անտրէ Վէրրոքիոյի ձեւակերպած պղնձէ ձիուն շուրջը դարձաւ։ Երբ իւրաքանչիւրն իր գաղափարը կ'յայտնէր, անհամաձայնութիւն մը ծագելով, վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ նկարչութեան և քանդակագործութեան բաղդատական արժանիքին վրայ։

Ո՛հ, ըսաւ քանդակագործներէն ամենափոքրը, տարակոյս չկայ որ մեր արուեստը նախապատիւ համարուելու արժանի է քան ձերինը։ Ինչո՞ւ այդպէս, հարցուց Կորկիոն, երկու նկարիչներէն մին։ Որովհետև, տէր, այն ամէնէն դժուար արուեստն է, պատասխանեց առաջին քանդակագործը. կին մը կրնայ լաւ գրիչ գործածել, սակայն պղինձը ձեւակերպել ու մարմարինի վրայ գործելու համար, մարդուն տոկական բազուկներն ու ձեռքը պէտք են։ Որովհետև անոր արտադրութիւններն ամէնէն շատ մնայուն և տեւական են, իսկ ձերինը վաղանցիկ, յարեց երկրորդ քանդակագործը. կտաւը կ'մաշի, ործերը կ'փչրին անձրևի խոնաւութեան տակ, փայտը կ'փտի, բայց մարմարինն ու մետաղները ժամանակին հոսանքը առ ոչինչ համարելով անմահութեան հետ կ'ճակատին։ Որովհետև ամէնէն կատարելագործեալն է այն, յարեց երրորդը, նկարչութիւնը մարդկային պատկերներու միայն մէկ կողմը կ'ցուցնէ, մինչդեռ մերինն ամբողջութեամբ կ'պարզէ զայն մեր աչքեւ։ Ուրեմն, պարոննե՛ր, աւելցուց Կորկիոն, դուք կ'կարծէք և կ'ըսէք թէ նկարչութիւնը շատ դիւրին է և հետևաբար գործադրելի կիներէն ու մանուկներէն, ինչպէս չէ՞, Կորկիոն, ներեցէք որ լմցնեմ խօսքս.... Անդրեմ համբերեցէք մի քիչ։ Դուք կ'անդէք թէ ձեր արուեստը մերինէն գերազանց է, որովհետև ժամանակը կ'փճացնէ նկարներն աւելի արագ քան արձանները, ուրեմն այդ հաշուով երաժշտութիւնն և բանաստեղծութիւնն անհետանալէս ստորին արուեստներ ըլլալու են. քանզի երաժշտութեան ամենաքաղցր խաղը դեռ չարտաբերուած կ'մեռնի կորսուելով օդին մէջ. իսկ բանաստեղծութեան հրաշալի կտորները դիւրաւ թղթի կտորներու յանձնուած են, բայց կ'մոռնաք թէ նկարչութիւնն հնարուած է գրչերն անմահացնելու. իսկ քանդակագործութիւնը զանոնք գրքերէն քաղելով վերստին արտայայտելու պաշտօն ունի միայն։

Բա՛յց... Անդրեմ լսեցէք քիչ մ'ալ, և վերջապէս դուք կ'անդէիք թէ նկարչութիւնը թերի և անկատար արուեստ մ'է, որովհետև մարմինները միայն միակողմանի կ'պարզէ, լաւ ուրեմն ինչ պիտի ըսէք այն ատեն երբ նկարած առարկայիս չորս կողմերը նոյն իսկ մէկ ակնարկով ձեզ ցուցնելու ըլլամ, նաև առանց պատկերին չուրջը դառնալու յոգնութիւնը տալու ձեզ՝ ինչ որ դուք միշտ կուտաք։ Հրաշք մը գործած էք պիտի համարինք բացագանչեցին ամենքը միասին։ Շատ լաւ, սակայն ինչ գրաւ կ'դնէք ըսին վերջինները։ Կորկիոն կողմնակի մէկ նայուածքով իր նկարիչ Թիթօն բարեկամին վրայ վստահութիւն ներշնչելով, որ ցայն վայր միայն լռութիւն կ'պահէր և Կորկիոնի վերջին յանդուգն ապարէզ կարդալը քիչ մը չափազանց յանդգնութիւն համարելու ընդունայն էր առած, կ'գոչէ. Տեա՛րք, 200 ոսկի գրաւ կ'դնեմ իմ պատրաստելիք նկարիս համար, ո՞վ պիտի դատէ գործերնիս։

Դուք պատասխանեց Կորկիոն։ Քանի՞ օր պայմանաժամ կ'պահանջէք։ — Չորս օր տուէ՛ք, մէն մի երեսին համար մէկ օր։ Բայց այդ քու ըրածդ խենդութիւն մ'է, իսկ մերինը պարզապէս դրամդ գողնալ է, ըսին երեք քանդակագործները, թերևս այդպէս է յարեց Կորկիոն։ Ի՞նչ, ըսել է չէք զգլացած ձեր յանդգնութեանը վրայ ըսին քանդակագործները։ Անտարակոյս, ո՛չ, ըսաւ Կորկիոն։ Ուրեմն, պարոննե՛ր, միացէք բարեաւ. սակայն մի մոռնաք որ 4 օր վերջ պիտի գանք պահանջել ձեզմէ կա՛մ այդ հրաշալի պատկերն և կա՛մ 200 ոսկին. այսպէս ըսելով մեկնեցան քանդակագործները, նոյն ատեն բարձրաձայն խնդուքներ կ'թնդացնէին չորս դին, ըսելով Կորկիոնի մեծապանութիւնը։

Երբ երկու նկարիչներն առանձին մնացին, Թիթօն զգալով որ իր բարեկամին ըրած ձեռնարկը շատ յանդուգն էր և գործադրել անկարելի, կ'ներկայացնէ անոր իր խեղճուկ քսակը, որպէս զի խոստացուած գրաւականը պատրաստելու գործածէ. Քսակդ գրպանդ դի՛ր, տիրեւլիս, կ'պատասխանէ Կորկիոն, այդ իմինս ալ թերևս կ'երևի, ես վստահ եմ թէ պիտի շահիմ գրաւը, յայնժամ քանի մը օր արձակուրդ կ'խնդրենք մեր վարպետէն ու կ'վայելենք կեանքն անով, մինչև որ հատնի։

—Սակայն, բարեկա՛մ, ի՞նչպէս պիտի լրացնես այդ պայմանները։

—Դուն պիտի տեսնես թէ ի՞նչպէս պիտի կրնամ, ըսաւ Կորկիոն։

Չորրորդ օրը, երբ երեք քանդակագործները եկան, Կորկիոն ներկայացուց իր երևելի նկարը։ Սա կ'ներկայացնէր պատերազմիկ մը, այնպիսի դիրքով մը որ կռնակը դիտողին դարձուցած՝ իր դէմքը կ'դիտէր միապաղաղ լճակի մը մէջ, այնպէս որ լճակին վճիտ ջուրին մէջ իր մարմնոյն ամբողջ առջևի կողմը ցոլացած կատարելապէս կ'երևէր։ Պատերազմիկին ձախ կողմն տակաւ կ'կենար իր պղպջատ յղկեալ պահպանակը, որուն մէջ հայելիացած կ'երևէր իր ամբողջ ձախ կողմը. իսկ աջ կողմը նարկած էր հայելի մը՝ որ կ'ծառայէր այդ կողմը ցուցնելու։ Այսպէս Կորկիոն անվիճելի ճշդութեամբ յաջողած էր պահանջուած ժամանակամիջոցին մէջ ներկայացնել իր այս անդին նկարը, ուր մէկ ակնարկով ամէն ինչ կը պարզուէր մարդոց աչաց առջև։

Ամբողջ Վենետիկ ոտքի ելաւ այս զարմանալի արտադրութիւնը տեսնելու համար և երեք քանդակագործներ վճարեցին պայմանադրուած 200 ոսկւոյ գումարը ամենայն սիրով, նոյն ատեն խոստովանեցան իրենց սխալը Կորկիոնի, հետևաբար նաև նկարչութեան յաղթանակը քանդակագործութեան վրայ։ ՊԱՏԱՆԻ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐՈՒՆ ՎԷՃՆ Ի ԲԱՐԻԶ

Բարիզի երաժիշտներուն վէճն իրենց համար յաջող երեւոյթ մ'առաւ։ Ծանօթ է թէ թատրոններու և երգեցիկ սրճարաններու մէջ նուագելու կ'դժկամակէին, քանի որ, Պետութենէն նպաստաւորուած մեծ թատրոններէն դուրս, իրենց օրականը վրայ վրայի հազիւ 5 ֆր. ի կուգար։ Իրենց դժկամակութեան վրայ, թատրոնի անօրէններէն ոմանք նոյնութեամբ ընդունեցին երաժիշտներու Ամբաքին ամբողջ պայմանները։ Ուրիշ հաստատութիւններու մէջ, ուր նուագածուաց խումբի անհրաժեշտ պէտք չկայ, երաժիշտ չկանչուեցաւ։ Մուլէն Ռուժ հանրային պարարանին մէջ մեքենաշարժ ահագին երգեհոն մը նուագածուաց խումբին տեղը բռնեց. ուրիշ նոյն կարգի հաստատութիւններու մէջ ալ մասնաւոր դաշնակահարներ, վարձուած երաժշտախումբերու գործը կատարեցին։ Առ հասարակ երաժիշտներուն օրականը բարձրացաւ։

ՇԷՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ (4)

ԿԱՊՈՅՏ ՅԱԿԻՆԹ

—Բայց եթէ Հէնրի Պէյքըր մեր ծանուցումին պատասխանէ, շարունակեց Հոլմս, անմեղ ըլլալուն շուտով պիտի հասկնանք, շատ պարզ փորձի մ'ենթարկելով զինք։

—Մինչև ան ատեն բան մը չէ՞ք կրնար ընել։

—Ո՛չ։

—Այդ պարագային, շարունակեմ պտոյտս իբր բժիշկ։ Բայց իրիկունը, ձեր որոշած ժամուն նորէն կուգամ, վասն զի կ'փափաքիմ այս կնճռոտ գործին լուծումը տեսնել։

—Ուրախ պիտի ըլլամ ձեզ տեսնելով, սիրելի՛ բարեկամս։ Ժամ 7ին կ'ճաշեմ։ Նոյն իսկ կարծեմ փասիան մը պիտի ունենամ։ Աղէկ միտքս ինկաւ, չէ՞ք կարծեր թէ այս եղածին վրայ Տիկին Հըտսընին ըսեմ որ փասիանին կոկորդը քննէ։ Թերևս ադամանդ մ'ալ անոր մէջէն ելնէ...!!!

Հիւանդի մը պատճառաւ ուշ մնացի, և ժամ 6½ն անցած էր քիչ մը, երբ Պէյքըր Սդրիդ դարձայ։ Երբ տանը կ'մօտենայի, լապտերին լոյսովը դրան առջև տեսայ բարձրահասակ մարդ մը, սկովտական կարճեր գլխարկ մը դրած, և բաճկոն մինչև վիզը կոճկած։ Ճիշդ հասնելու երբ կ'մօտենայի անոր, 221 թիւ տան դուռը բացուեցաւ և միասին մտանք Շէրլոք Հոլմսի սենեակը։ Բարեկամս թիկնաթոռէն ելաւ այցելուն ընդունելու համար։—Կարծեմ թէ Մր. Հէնրի Պէյքըրն էք, ըսաւ այն միամտական շնչառով և զուարթութեամբ զոր գիտեր ցոյց տալ ի հարկին։ Խնդրեմ, Մր. Պէ՛յքըր, նստեցէք աս աթոռին վրայ, կրակին մօտ։ Օդը ցուրտ է։ Կ'տեսնեմ որ տաքցնող զգեստ մը չէք հագած։ Ա՛, Ուօ՛դսըն, ճիշդ ատենին եկաք։ Ասիկա ձեր գլխա՛րկն է, Մր. Պէյքըր։

—Այո՛, Մը՛սդըր, արդարև իմ գլխարկս է։

Մեր խօսակիցն հուժկու և թիկնեղ մարդ մ'էր, մեծղի գլուխով, լայն և ուշիմ դէմքով որ կ'բարակնար դէպ ի ծնօտ, և սրածայր ու ալեխառն շագանակագոյն մօրուքով մը կ'վերջանար։ Թեթևակի կարմրած քիթն ու այտերն և ձեռքին դողդղալը կ'ցուցնէին ինձ թէ իր սովորութեանց մասին (ալքոլութիւն) Հոլմսի կասկածները շատ արդարացի էին։ Կարմիրի զարնող բաճկոնը մինչև վիզը կոճկուած էր և օձիքը վեր դարձուած։ Մեր դիւցազնին նիհար դաստակներուն վրայ ճերմակեղէնի կամ թևնոցի հետք չկար։ Այս մարդուն խօսքերը կցկտուր էին, բայց գործածած բացատրութիւնները կ'ապացուցանէին թէ դաստիարակութիւն առած մարդ էր, և իր աղքատիկ երևոյթին պատճառը չքաւորութիւնն էր միայն։—Այս առարկաները քանի մ'օր պահեցինք, ըսաւ Հոլմս, վասն զի լրագիրներուն մէջ կ'յուսայինք ձեր կողմէ ծանուցում մը գտնել և ձեր հասցէն իմանալ։ Չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչո՛ւ այս միջոցը չգործածեցիք։

Այցելուն ժպտեցաւ քիչ մ'ամչնալով։ —Ստիպուած եմ շատ խնայութիւն ընել հիմա, պատասխանեց։ Ինքնիրենս ըսի որ վրաս յարձակող սրիկաներու խումբն առած տարած է գլխարկն ու սագը, և չուզեցի դրամս վատնել փորձի մը մէջ որ թերևս ապարդիւն ըլլար։

—Խելացութիւն է ըրածնիդ։ Այս առթիւ ըսեմ թէ ստիպուեցանք սագն ուտել։

—Ուտե՛լ։

Այցելուն, իր յուզման մէջ, աթոռէն ելաւ։—Այո՛, շարունակեց Հոլմս, օգուտ պիտի չունենար մեզի եթէ այս որոշումը չառնէինք։ Բայց աւասիկ ուրիշ մը, դարանին վրայ, որ գրեթէ միւսին ծանրութիւնն ունի և բոլորովին մատաղ է։ Կարծեմ թէ միևնոյն նպատակին կրնայ ծառայել։

—Օ՛հ, անշուշտ, անշուշտ, պատասխանեց Մր. Պէյքըր, սփոփանքի հառաչ մը։

—Բնականաբար տակաւին պահած ենք ձեր սագին փետուրները, թաթերը, վիզը ևն., այնպէս որ եթէ ուզէք....

Մարդը քահ քահ խնդաց։—Արկածիս յիշատակները պիտի ըլլային, ըսաւ, բայց, ասիկա մէկդի առնելով, չեմ հասկնար թէ սագին այդ աւելորդ անդամներն ի՞նչ օգուտ կրնան ունենալ ինծի։ Ո՛չ, Մը՛սդըր, եթէ արտօնութիւն տաք, ես գոհ կ'ըլլամ աս գեղեցիկ սագով զոր կ'նշմարեմ դարանին վրայ։

Շէրլոք Հոլմս սրամիտ ա՛կնարկ մը նետեց ինծի, ուսերը թեթևակի ցնցելով։—Ան ատեն, աւասիկ ձեր գլխարկն ու սագը, ըսաւ։ Այս առթիւ կրնա՞ք ըսել թէ ո՞ւրկէ գնեցիք միւս սագը։ Ես քիչ մը սիրահար եմ հաւերու, և քիչ անգամ տեսած եմ անկէ աւելի բիրտ սագ մը։

—Անշուշտ, Մը՛սդըր, ըսաւ Պէյքըր, որ ելած և թևին տակ առած էր գտնուած առարկան։ Բարեկամներս ու ես սովորաբար կ'յաճախենք Ալֆայի կայելեան, Մուզէոմի մօտ։ Այս տարի, կայելեային բարի տէրը, Մր. Ուինտիկէյդ, Ծննդեան սագի յանձնաժողով մը կազմեց, որուն նըպատակն էր Դեկտ. 25ին մէյ մէկ սագ հայթայթել իր անդամներուն, շաբաթական պզտիկ վճարումի մը փոխարէն։ Ես իմ բաժինս կանոնաւորապէս վճարեցի։ Մնացածը գիտէք։ Շատ երախտապարտ եմ ձեզ, Մը՛սդըր, որ հաճեցաք գլխարկս ինձ վերադարձնել, վասն զի սկովտական այս կարճեր գլխարկն ո՛չ տարիքիս և ո՛չ յարմարի ո՛չ արժանապատուութեանս։

Եւ ծիծաղաշարժ հանդիսաւորութեամբ մը ողջունեց մեզ ծանրօրէն և հրաժեշտ առաւ մեզմէ։—Այս փորձս Մր. Հէնրի Պէյքըրի ի՛նչպէս էր, ըսաւ Հոլմս, երբ մեր այցելուն դուռը գոցեց վրայէն։ Կատարելապէս վստահ եմ որ դեր մը չունի այս գործին մէջ։ Անօթի՞ էք, Ուօ՛դսըն։

—Ո՛չ այնչափ։

—Ան ատեն կ'առաջարկեմ ձեզ ճաշն ետքի ձգել և աս հետքին եռանդէն երթալ, մինչ տակաւին տաք է։

—Ամենայն սիրով։

Օդը շատ ցուրտ էր։ Աղուոր մը փաթթուեցանք վերարկուներու մէջ, և ճամբայ ելանք։ Լուսաւորները չքնաղօրէն կ'փայլէին ջինջ կամարին վրայ և անցորդներու շունչը պզտիկ թեթև ամպեր կ'կազմէր, փոքրիկ ամպերու պէս։ Մեր կօշիկները կը կռնչէին և մեր քայլերը կ'թնդային երբ կ'անցնէինք Ուիմբօլ Սդրիդէ, Հարլի Սդրիդէ և վերջապէս Ուիկմօր Սդրիդէ, որ ուղղակի Օքսֆորտ Սդրիդ տարաւ մեզ։ Քառորդէ մը, հասանք Պլումսպերի թաղը, ուր կ'գտնուի Ալֆայի կայելեան, Հոլպըրն տանող փողոցներէն մէկուն անկիւնը։ Հոլմս դուռն հրեց եւ խօսքն ուղղելով ճերմակ գոգնոցով ու կարմիր դէմքով մարդու մը, որ կայելեային տէրն էր անշուշտ, երկու գաւաթ գարեջուր ուզեց։—Ձեր գարեջուրը պատուական ըլլալու է ձեր սագերուն պէս, ըսաւ։

—Սագե՞րս։

—Այո՛։ Ճիշդ կէս ժամ առաջ կ'խօսէի Մր. Հէնրի Պէյքըրի հետ, որ Ծննդեան սագի ձեր յանձնաժողովին անդամներէն էր։

—Ա՛, հասկցայ։ Բայց մեր սագերը չեն։

—Իրա՞ւ։ Ո՞ւրկէ առիք։

—Քովընտ Կարտընի խանութպանէ մը։

—Այն թաղին խանութպաններէն մի քանին կ'ճանչնամ։ Անունն ի՞նչ է արդեօք, կ'յիշէ՞ք։

ՍԸՐ Ա. ՔՈՆԸՆ ՏՕՅԼ

Թարգմ. Փ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ (Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

15 ՏԱՐԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԱՅԻՆ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

ՀՐԱՅՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

ՎԱՀԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

ՀՐԱՅՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

ՎԱՀԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ

**ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

բեր ուղեգծով ըլլալ առողջապահական տեսակէտով։ Ուստի, Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Սրբազան թերևս իր ուղևորութիւնն Հայֆայի նաւահանգստով կատարել ուզէ։

—Յառաջիկայ Կիրակի Անգլիոյ Թագուհւոյն և Երեքշաբթի Իտալիոյ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձներուն առթիւ, Փոխանորդ Սրբազանն ի դիմաց Ս. Պատրիարքին, շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ նոյն դեսպանատուններու։

—Սամաթիոյ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդն երէկ իր հրաժարականը տուաւ Ս. Պատրիարքին, որ նոր ընտրութեան հրահանգ տուաւ Փոխանորդ Սրբազանին. ի մօտոյ պիտի կատարուի նոր Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյն ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիրակի։

—Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ այս Կիրակի հոգեհանգստեան պաշտօն և պատարագ պիտի մատուցուի հանգուցեալ բարերար Յովհաննէս Էֆ. Կիւմիւշեանի հոգւոյն համար, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որ այս առթիւ դամբանական մը պիտի խօսի։

— Պոլսէն կ'գրեն մեզ Հոկտեմ. 12 թուով.— «Շուշուց մի տարօրինակ դէպք են գրել, և եկողները պատմում են և Ս. Կաթողիկոսին են բողոքել։ Փոխանակ այդ դէպքի պատճառ եղող քահանան պատժուելու, այսօր Ս. Էջմիածնի կրօնաժողովի վերջին հաւանում կարդում ենք որ քահանան լանջախաչի է արժանացել։ Դէպքն այս է. Շուշիի հռչակաւոր Ղազանչեցոց Ամենափրկիչ եկեղեցում պատարագի ժամանակ, նոյն եկեղեցու ծխական Յարութիւն քահանայ Վարդապետեանը խփում է նոյն եկեղեցու լուսարար Միրզա Յովսէփեանին, որի ատամներից կը թափւում են Սեղանի վրայ, սեղանն արիւնլուայ է լինում։ Լուսարարն ուշաթափ է լինում, բժիշկ են հրաւիրում և արձանագրութիւն են կազմում և մի բողոքով դիմում են Ս. Կաթողիկոսին։ Ն. Ս. Օծութիւն փոխանակ պատժելու, ապիկար Գրիգոր Եպսկ. Գաւնակերեանի միջնորդութեամբը լանջախաչ է շնորհում։ Առհասարակ Ս. Կաթողիկոսի համբերատարութեան շնորհիւ բոլոր հոգևորականները գայթակղութեան քար են դարձել»։

—Հանգուցեալ այրի Տիկին Ագապի Յ. Իւթիւճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին նուիրած են՝ Այրի Տիկին Ագնիւ Շիշմանեան, Բիւզանդ Էֆ. Իւթիւճեան, Լեւոն Էֆ. Իւթիւճեան ի Սելանիկ 108ական, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Էֆ. Թէլլալեան, Տէր և Տիկին Երուանդ Էֆ. Գալաթալեան, Միսաք Էֆ. Յ. Թէլլալեան 54ական ղրշ.։

Իւթիւճեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կ'յայտնէ ամէն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱԳԱՊԻ Յ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և այս առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեցին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ռուսիա հանդիսատես կըլլայ իր երկրին մէջ հետզհետէ յառաջ եկող կարգ մը ընկերային փոփոխութիւններուն, որոց ամէնէն նշանաւորն է, միջին կամ միջակարգեան դասակարգի մը ծագումն է (bourgeoisie)· անշուշտ այս նոր դասակարգին աճումն ի վնաս ազնուականութեան կամ հողատէր կարգին է։ Ճարտարագործ կեդրոններուն մէջ այս փոփոխութիւնը բաւական արագութեամբ կատարուեցաւ և հիմա ալ կ'ատարուի ոչ ճարտարագործ վայրերու մէջ։ Պետութիւնը դրամ փոխ տուած էր ազնուականներուն, իրենց կալուածներուն նորոգման ու բարւոքման համար, ու հիմա յետամնաց պարտքերուն փոխարէն կալուածները ծախու հանելու համար ցուցակ մը պատրաստած է, որմէ կ'յայտնուի թէ Վոլկայի գետեզերեայ նահանգներն ալ Բեղերապուրկի և Մոսկուայի վիճակներ կ'ըլլան, այսինքն հոն ալ ազնուականներուն հողերը ծախու կ'հանուին պետութեան կողմէ։ Միայն Վոլկայի շուրջը գտնուող նահանգներուն մէջ մէկ ու կէս միլիոն ակրոնի չափ (մէկ ակրոնը չորս արտավար է) ազնուականաց վերաբերեալ հող կայ, որ աճուրդի հանուած է։ Ուրիշ խօսքով, Եւրոպական Ռուսիոյ վեց երկրագործական գաւառներուն մէջ, համագումար 2300 այսչափ քառակուսի մղոն հող նոր կազմուող միջին դասակարգին ձեռքը կ'անցնի։ Այս հողի տարածութիւնը հաւասար է ամբողջ Լոռէն նահանգին, կամ Սաքս Գօպուրկ և Կոթա դքսութեան երեք անգամին։ Ամէնէն աւելի ծախու հող կայ Սարադովի նահանգին մէջ, որ անցեալ ամառուան մաժմկներու խնդրոյն կեդրոններէն մին էր։ Միայն այս նահանգին մէջ երեք հարիւր հազար ակրոն հող ծախու հանուած է։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ.—Աֆղանիստանի վախճանեալ Էմիրը, Բէնճէհի ռուս և աֆղան ընդհարումէն ի վեր սահմանագլխին վրայ հաստատուած էր «Բուշիրու» բարբառով խօսող ցեղախումբներ, որք ռուսական ազդեցութեան թշնամի ըլլալ կ'թուէին։ Այս բարբառը կ'խօսին Աֆղանիստանի և Հնդկաստանի միջև բնակող կարգ մը ցեղեր, որք աւելի անգլիական ազդեցութեան կրած են։ 1893ին այդ գաղութն այցելող անգլիացի Սէյտ գնդապետին խօսքին նայելով, այդ գաղթականութեան հաստատման արդիւնքն եղաւ ամբողջովին փոխել Աֆղանստանի սահմանագլխին քաղաքական կացութիւնը։ Գաղթականները չատ լաւ ընդունելութիւն մ'ըրեր են անգլիացի գնդապետին։ Հնդկաստանի անգլիական թերթ մը կ'ըսէ թէ այն ժամանակէն ի վեր անշուշտ այդ պատճէշն աւելի զօրացաւ, և աֆղան գաղթականները հաւանօրէն պատրաստ են ներկայիս լաւ ընդունելութիւն մ'ընելու անգլիացի սպաներուն։ «Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան և ռուս մամուլին պաշտօնաթերթներուն առաւելիք լաւագոյն պատ ու-խանն էր թերևս, նորէն երևան հանել այն հին ծրագիրը, որուն համեմատ անգլիացի սպաները բնակութեան իրաւունք պէտք է ունենան Հէրադի, Մայմանապազարի մէջ և ուրիշ կեդրոն վայրեր, սահմանագլուխը շրջելու արտօնութեամբ։ Արդի Էմիրը թերևս ընդունի այսպիսի առաջարկ մը, հիմա որ Ռուսները շարժում մը ցոյց կուտան այն կողմերը, որ նշան է թէ ձեռնարկի մը կ'պատրաստուին։ Ռուսիա, Պարսկաստանի հիւսիսային արևելեան կողմէն առևտրական յարաբերութիւններ հաստատելու պատրուակին տակ, կ'ջանայ յարաբերութեան մէջ մտնել աֆղան պաշտօնատարներուն և ցեղապետներուն հետ։ Այդ կողմերուն առևտրական կարևորութիւնը գրեթէ ոչինչ բան մ'է և Ռուսիոյ բուն դիտաւորութիւնը քաղաքական են։»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ.—Պերլինի և Միւնիխի միջև յարաբերութեանց ձգտում մը կայ, թէպէտ չատեր կ'ջանան չհրապարակել իրաց վիճակը։ Ձգտման պատճառն ո՛չ Պավիերայի զօրավարներուն եռամայր գլխարկներուն խնդիրն է, ոչ ալ կայսեր նուիրած հարիւր հազար մարքի միջադէպը։ Այս անգամ գործն աւելի կարևոր է։ Բրուսիա ամէն ժամանակէ աւելի կ'պնդէ Բաւարիայի երկաթուղիները ստանձնելու անհրաժեշտութիւնը։ Պավիերա բնաւ չուզեր զանոնք ձեռքէ հանել, որովհետև, ըստ Վերսայլի դաշնագրին, իրաւունք ունի իր երկաթուղիներուն տէրը մնալու։ Պերլինի մէջ գործը մինչև սպառնալիքի հասած է Միւնիխի դէմ. կէս-պաշտօնական թերթ մը կ'ծանուցանէ թէ Բրուսիա պիտի բառնայ ամէն ինչ որ հակառակ է գերման միութեան զօրացման։ Պերլին Քարլսրուհէի (Պատէն) դիւանագիտութեանց վրայ ալ կը կասկածի. Պատէնի մեծ դքսութիւնն Ալզաս Լորէնը կ'ուզէ ձեռք անցընել և այսպէս թագաւորութիւն մը կազմել՝ բաղկացեալ Պատէնէ և Ալզաս Լորէնէ. գոնէ այս դիտումը կ'վերագրուի դքսութեան, թերևս՝ յանիրաւի։ Մաքսային խնդիրն մէջ Հարաւ. Գերմանիոյ պետութեանց մէկ քանիին բռնած ընթացքը թերևս օգնեց որ այս ձգտումը ծագի։

ՊԱՏԷՆԻ ՄԵԾ ԴՔՍՈՒԹԻՒՆԸ.— Պատէնի Ֆրետերիք գահաժառանգ մեծ դուքսն հրաժարեցաւ Քոպլենցի ԺԳ. զօրաբանակին հրամանատարութենէն և քաշուեցաւ մեծ դքսութեան մայրաքաղաքը՝ Քարլսրուհէ։ Այս հրաժարումը բացատրելու համար ըսուեցաւ թէ գահաժառանգը կ'ուզէր աւելի մօտ ըլլալ ծերունի մեծ դուքսին, որ այլ ևս կարող չէր իր պաշտօնին պարտականութիւնները կատարելու։ Բայց հիմա, գերման թերթ մը կ'ըսէ թէ հրաժարման բուն պատճառը Պերլինի և Պատէնի միջև ծագած անհամաձայնութիւն մ'է, որովհետև կայսրը գահաժառանգ մեծ դուքսին չէր տուած զինուորական պաշտօն մը Պատէնի մէջ, այլ Բրուսիոյ մէջ տուած էր։ Արքունական շրջանակներուն մէջ ծանօթ է որ մեծ դուքսին առողջական վիճակը չէ կարող դիմադրել Հռենոսի և Մոզելի վրայ հաստատուած այդ քաղաքին Քոպլենցի խոնաւ կլիմային։ Քոպլենցի մէջ իր հին հիւանդութիւնը վերսկսաւ, որով իր Քարլսրուհէ դրկուիլը չատ փափաքելի եղաւ։ Այդ պատճառաւ բանակցութիւններն սկսան, մեծ դուքսը Քարլսրուհէի ԺԴ. զօրաբանակին հրամանատար կարգելու համար. բայց ապարդիւն։ Նմանապէս ապարդիւն եղան այն ջանքերն որ եղան մեծ դուքսն իր երկիրը դարձնելու, միևնոյն ատեն իր զինուորական պաշտօնը պահելով։ Այդ պատճառաւ մեծ դուքսն ստիպուեցաւ բոլորովին թողուլ իր զինուորական ասպարէզը. և այս բոլորն այնքան արագութեամբ կատարուեցաւ որ նոյն իսկ ժամանակ չեղաւ կահաւորելու այն Պալատն որ ութ տարի առաջ իրեն ու իր կնոջ համար շինուեցաւ Քարլսրուհէի մէջ։

ԴԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ.— Դանիոյ գահաժառանգին Գերմանիա այցելութեան առթիւ Լօքալ Անցայկեր հետևեալ կէս պաշտօնական յայտարարութիւնը կ'ընէ.— Դանիոյ գահաժառանգին գերման արքունիքն այցելելէն հաւանօրէն ոչ մէկ գործնական արդիւնք յառաջ գայ։ Բայց տարակոյս չկայ որ այս այցելութիւնը զօրաւոր հաւաստի մ'է այն հաշտարար և բարեկամական զգացումներուն, զորս դանիացի ժողովուրդը կ'տածէ հանդէպ գերման ազգին։ Այդ զգացումն անկեղծօրէն ցոյց կուտայ Դանիոյ արքայական գերդաստանը, Քոբէնհակի նախարարութիւնը և դանիական խորհրդարանը, և հիւսիսային Շլէզվիկի խնդիրն երբէք ազդեցութիւն մը չի կրեր Գերմանիոյ հանդէպ ցոյց տրուած մերձեցումէն։

⁂ Դանիոյ գահաժառանգ իշխանն երկար ուղերձ մ'ըրաւ Հոկտ. 30ի հացկերոյթին ատեն, Քասէլի մէջ իր Հուսարներու գունդին զօրանոցին առջև և մեծ գովեստով խօսեցաւ Բրուսիոյ արքայական գերդաստանին և անոր վեհափառ պետին՝ Վիլհէլմ կայսեր վրայ։ Գահաժառանգ իշխանը երկարօրէն խօսեցաւ այն անկեղծ և բարեկամական յարաբերութեանց վրայ, զոր Դանիոյ արքայական գերդաստանը կ'պահէ բրուսիականին, ինչպէս նաև գերման կայսրութեան հետ։ Յոյս յայտնեց որ այդ յարաբերութիւնները միշտ անխախտ կ'մնան և հետզհետէ աւելի կ'սերտանան. իր խօսքերը վերջացուց սրտագին կեցցէ՛ մը գոչելով կայսր-Թագաւորին համար։ Հուսարներու գունդին հրամանատարը շնորհակալութիւն յայտնելով, ներկայ սպաներն ալ կեցցէ՛ գոչեցին ի պատիւ գահաժառանգ իշխանին։ Յետոյ իշխանը պատասխանելով այս յար գունդի ցոյցին իր գոհունակութիւնն յայտնեց գունդին կազմակերպութեան և իրեն եղած սրտագին ընդունելութեան համար։ Ի յիշատակ իր այցելութեան, գերման սպաներուն նուիրեց չքեղ «բօնչանօթ» մը և իր խօսքերը վերջացուց գունդին համար կեցցէ՛ մը գոչելով։

ՄՐ. ՉԷՄՊՐԼԷՅՆԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.— Նոր Զելանտայի վարչապետ՝ Մր. Սէտտըն ի պատիւ իրեն տրուած հացկերոյթին մէջ, ըսաւ թէ Մր. Չէմպըրլէնի հետ ունեցած վերջին տեսակցութեան միջոցին անոր չատ թախանձած էր գաղթավայրերն այցելել, որմէ մեծ օգուտներ առաջ պիտի գան։ Նոր Զելանտա կրկին հրաւէր պիտի ղրկէ. թէպէտ Մր. Սէտտըն չի յուսար որ գաղթային նախարարը Հարաւ. Ափրիկէէն աւելի անդին կարենայ երթալ։

⁂ Անգլիական քանի մը լրագիրներ կ'ըսեն թէ Մր. Չէմպըրլէնի ճամբորդութիւնն որոշուեցաւ ստիպմամբ Լորտ Միլնըրի, որ ինչ ինչ կէտերու մասին անհամաձայն էր գաղթային նախարարին հետ և կ'յուսայ, տեղւոյն վրայ համոզել զինք ու իր կարծիքին բերել։

ՓՈՐԴՈՒԿԱԼԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.— Ըստ որում Փորդուկալի Թագաւորը Դեկտեմբերին վերջէն առաջ չպիտի վերադառնայ Լիզպոն, և այսպէս իր բացակայութիւնը 40 օրէն աւելի պիտի տևէ, որ առանց Խորհրդարանին հաւանութեան եղած խնամակալութեան վերջին սահմանն է, Թագուհին Նոյմ. 24ին համար արտասովոր նիստի հրաւիրեց Խորհրդարանը, ուր պիտի վաւերացուի Թագուհիին՝ իբր խնամակալ ընելիք երդումը։ Այն օրը տօնի օր պիտի ըլլայ։

⁂ Գերման մամուլն այս պահուս կ'զբաղի Փորդուկալի Թագաւորին Անգլիա ընելիք ճամբորդութեամբը։ Սակայն կարելի չէ ըսել թէ ակնարկուած քաղաքական կարգադրութիւնները գործադրուելու վրայ են։ Ժողովրդական գերման թերթ մը չատ հեռուները կ'երթայ ըսելով որ Անգլիա Ափրիկէի մէջ Հնդկաստանի տեղը բռնող երկիր մը կ'ուզէ, քանի որ կարելի է թէ Ռուսիա գրաւէ Հնդկաստանը։ Կ'ըսէ թէ այս բանին համար Անգլիա կ'ուզէ Ափրիկէի բոլոր Փորդուկեզ երկիրները գնել իբր անհրաժեշտ պայման ընդարձակ, միաձոյլ և անընդհատ կայսրութիւն մը կազմելու Բարեյուսէն մինչև Սուտան, Քանկոն ալ մէջն ըլլալով։ Ուրիշ բան մ'ալ հաւանական կ'նկատէ գերման թերթը, սա՛ թէ կարելի է որ Փորդուկալ ծառայէ Անգլիոյ իբր հիմ այս գործողութեանց, այն պարագային ուր Սպանիա Անգլիոյ չահերուն հակառակ Երկեակ Դաշնակցութեան մէջ մտնէ։ Սա՛ կէտն ալ ի վեր կ'հանուի թէ Ֆրանսա կ'ջանայ կռուան մը ձեռք բերել Փորդուկալի մէջ, բայց Փորդուկալի Թագաւորին Անգլիա այցելութիւնը ցոյց կուտայ որ բրիտանեան քաղաքագիտութիւնն ի դերեւ հանած է Ֆրանսայի բոլոր ջանքերը։

ՀԱՐԱՒ ԱՓՐԻԿԷ ԳԱՂԹԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ.—Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը նոր ազդարարութիւն մը ըրաւ Թրանսվալ կամ Օրանժ գաղթողներուն։ Հարաւ. Ափրիկէի արդի վիճակը բնաւ յաջողութեան յոյսեր ներշնչելու վիճակին մէջ չէ նորեկներուն, մանաւանդ անոնց որ երկրին լեզուն չեն գիտեր։ Երկրին հանքային մասերուն մէջ և մանաւանդ Եոհաննէսպուրկ, պարապ մարդիկ չատ կան, որով վճարումներ չատ քիչ են, մանաւանդ ուսկերտներուն։ Այս է պատճառն որ Թրանսվալի և Օրանժի կառավարութիւնը քիչ թուով օտար հպատակներ կ'ընդունի իր երկրին մէջ. Աւստրեւհունգարական հպատակներէն ամիսը քառն հատ միայն կ'ընդունուին։ Հետևաբար ժողովուրդը կ'հրաւիրուի չկախել այն տեսակ մարդոց խօսքերուն, որք չոգենաւային ընկերութեանց գործակալներ ըլլալով անձնական չահ ունին ճամբորդութեանց մէջ. այդ մարդիկ խաբերայութեամբ դրամ կ'առնեն, յաճախ պաշտօններ և գործեր խոստանալով անոնց։ Կառավարական յայտարարութիւնը կ'յորդէ թէ գաղթականութեան ծաւալման նպաստող բոլոր այս կարգի մարդիկ խստիւ պիտի պատժուին։

ՇՈՒԷՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՎՃԻՌԸ.—Ծանուցինք թէ Շուէտի Օսկար Թագաւորը վճռեց որ Անգլիա և Ամերիկա պատասխանատու են օտարներուն կրած այն վնասներուն համար, որք յառաջ կուգան Սամոայի խռովութեանց առթիւ ամերիկեան և անգլիական զօրքերու ցամաք հանուելէն, ինչպէս նաև պատասխանատու են կռուին ատեն եղած ինչքի վնասներուն։ Ուաշինկդընի կառավարութիւնը պաշտօնապէս ստացաւ այդ վճռագիրը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԱԽՕՍԻՆ ԿԻՆԸ.— Վերջերս Լիոնի մէջ բանախօս մը կանանց հասարակութեան մը մէջ կ'խօսէր։ Գիտուն բժիշկ, գրանչելի տեսաբան, լուրջ մարդ ու հեղինակութեան տէր ըլլալով, հրաւիրուած էր սեղմիրանին վնասները բացատրելու։ Բանախօսը ցոյց տուաւ ողնայարի թերութիւններն ու գործարաններու տեղափոխումները, ու պերճախօս վերջաբանով մը կ'հրաւիրէր բոլոր հայրերն ու մայրերը, որպէս զի ազդեցութիւննին ու ի հարկին ոյժ բանեցնեն արգիլելու համար իրենց աղջիկներուն ու կանանց այս չարչարանքի գործիքով մէջքերնին սեղմել։ Բայց յանկարծ նոյն այս վայրկենին ցաւագին հառաչանք մը լսուեցաւ սրահին խորէն. կին մը կ'մարէր։ Վրան վազեցին օգնութիւն հասցնելու համար իրեն։ Բայց անօգուտ էր ներկայից փութկոտութիւնը, մինչև որ անոնցմէ մին հիւանդին սեղմիրան՝ը քակեց, որով ինք զինք գտաւ խեղճ կինը։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ աղջկանց կարգ մը խեղդուելու վտանգին ենթարկուեցաւ անցեալ չաբթու Պերլինի վարժարաններէն միոյն մէջ, 7-10 տարեկան 56 աղջիկներ դասարանի մը մէջ հաւաքուած դաս կ'առնէին ուսուցչէն։ Վարժարանին ընդհ. դաստիարակուհին դասատուին բան մը հարցնելու համար դասարան մտած պահուն կ'սոսկայ, տեսնելով որ դասարանին մէջ ամէն ոք անշարժ մնացած է իր գրասեղանին վրայ։ Հասէն կ'հասկնայ որ դասարանը կազով լեցուած է, և իրօք ալ կազին խողովակն անուշադրութեամբ աղէկ գոցուած չէ եղեր։ Դասատուն իր աթոռին վրայ և աշակերտուհիք իրենց նստարաններուն վրայ թմրած մնացած և խողովակին աւելի մօտ գտնուողներն զգայազիրկ էին։ Դաստիարակուհին պատուհանները բանալով օգնութիւն գոչելուն վրայ, դպրոցին տնօրէնը, ներկայ ուսուցչուհիք և ծառաներն հասեր, դասատուն ու աշակերտուհիներն ուրիշ սենեակ մը և անկէ ալ փակը փոխադրեր են, ուր ամէն ոք ինքզինքին եկեր է։ Երեցագոյն աշակերտուհիներն ալ օգներ են այս ազատման գործին։

ԿՆՃՌԱԼԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ.—1872 Ապրիլ 2ին Նիւ Եորքի մէջ մեռաւ Սամուէլ Մորս հեռագրագէտը, որ տպագիր հեռագրող գործիքին հնարիչն է։ 524 հազար տոլարի հարստութիւն մը թողուց, բայց անկարելի եղաւ բաժնել զայն, և ժառանգութեան խնդիրը մինչև ցարդ դատի տակ էր։ Միացեալ Նահանգաց վերին դատարանը վերջերս տուաւ իր վճիռը թէ ժառանգութիւնը կարելի է բաժնել։ Ընթերցողք թերևս մտածեն այժմ թէ այդ հարստութիւնը 30 տարուան մէջ իր քանակութեան մէկ քանի պատիկին հասած է իր տոկոսներով։ Բայց, ընդհակառակն 346,000 տոլարի իջած է, վասն զի «Խնամակալութեան ծախք»երը ժառանգութեան մէկ երրորդն կլլեցուցած են, այսինքն՝ մէկ միլիոն ֆր.ի չափ գումար մը։

ՍՊԱՆԻՈՅ Գաստէլօն գաւառին բարձրագոյն մէկ լերան վրայ կանգնուած հսկայ Խաչելութեան մը բացման հանդէսը պիտի կատարուէր անցեալ չաբթուն, և ատոր համար 10,000 բարեպաշտներ Դոռդոզայի ծերունի եպիսկոպոսին առաջնորդութեամբ վեր կ'ելնէին այդ սեպ լեռնէն։ Յանկարծ լուր ելաւ ուխտաւորներուն մէջ թէ մօտակայ անտառի մը մէջ մեծ հրդեհ կայ։ Իրօք հրդեհը սոսկալի արագութեամբ քիչ ժամանակի մէջ մեծ ընդարձակութիւն մ'առաւ։ Ուխտաւորներն հոտն և ապա մուխն ու բոցերը տեսնելով աննկարագրելի խուճապի մէջ ինկան, և ետ դառնալով լեռնէն վար իջնել աճապարեցին, այդ պատճառաւ չատեր վար գլտորեցան, տանակոխ եղան. մեռեալներուն և վիրաւորեալներուն թիւը դեռ ճշտուած չէ, բայց ականատեսներ կ'ըսեն թէ ենթադրուածէն չատ աւելի է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Գ. ՉԱՐԻՆ ԵՂԲԱՅՐ՝ Բոլ Ալեքսանդրովիչ, 3 չաբաթ առաջ Լիվորնոյի մէջ ամուսնացաւ Տիկին Բիսթոլքովի հետ, որ երկրաչափի մը կինն է, և չատ տարիներէ ի վեր ծանօթացած էր մեծ դուքսին որ այրի է։ Տիկինն այս ամուսնութեան համար բաժանուեցաւ իր էրկնէն և Բօպիէտոնոսցեւի օգնութեամբ ամուսնալուծը տեղի ունեցաւ։ Մեծ դուքս Բոլ կամ Պաւել խոստացած էր չամուսնանալ տիկնոջ հետ, բայց անձայն անչշուկ Ռուսիայէն մեկնելով գնաց ամուսնացաւ անոր հետ։ Նախ ըսուեցաւ թէ մեծ դուքսը Ռուսիայէն վերջնականապէս մեկնած է, բայց իրողութիւնն այդպէս չէ։ Բոլ Ալեքսանդրովիչ իր այս գաղտնի ամուսնութեամբ հետևած եղաւ իր հօր՝ Աղեքսանդր Բ.ի, որ իր ամուսնոյն մահուանէն ետքը ամուսնացաւ Իւրեւսքի-Տոլկորուքի իշխանուհւոյն հետ, անկէ ունեցած երեք զաւակներն օրինաւոր զաւակ ճանչցնելու համար։ Բոլ Աղեքսանդրովիչ այժմ Բարիզ է, բայց պաշտօնական հանգամանք չունի ընկերութեանց մէջ, մինչդեռ այժմ Բարիզ գտնուող իր եղբայր մեծ դուքս Ալէքսիս կը վայելէ պաշտօնական ամէն հանգամանք։ Նորապսակ ամոլը կ'այցելէ ամէն վայր, թատրոն, նուագահանդէս, կ'մասնակցի ձիարշաւներու և Պուա տը Պօլօնի շրջագայութեանց։ Տիկինը 30 տարեկան, միջահասակ նրբամարմին կին մ'է, սլացական դիմագծեր ունի և անչափ գեղեցիկ չէ, բայց իր գրչ ու վառվռուն աչքերը բարձր իմացականութիւն մը կ'մատնեն։

ՎԻՊԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՍԷԼ ՊՐԷՎՕ անցեալ Եշ. Բասիի Նօտր Տամ եկեղեցիին մէջ ամուսնացաւ Մօրիս տիւ Շազէլ կոմսուհիին հետ։

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Նոյ.—Նահանգային Խորհուրդին ընտրութեանց միջոցին Վիէննայի շրջանակներէն ընտրուեցան հակասեմական ընտրելիները։ Մէկ ընտրութեան մը համար համեմատականի միացին հակասեմական մը և ընկերվարական մը։ Առաջին անգամն է որ Վիէննա պիտի ընտրէ հակասեմական ներկայացուցիչ մը։

ԲԱՐԻԶ, 5.— Եղեռնագործ Ատեանը մահուան դատապարտեց բազմաթիւ կիներ սպաննող Վիտալը։

—Հանքագործներուն պահանջումները քննող իրաւարար մարմինը մերժեց թոշակներուն յաւելումը։ Միւս կողմէ, հանքային ընկերութիւնք խոստացան աւելցնել հանքագործներուն հանգստեան թոշակները. կ'հաւատուի թէ գործաւորներուն պատուիրակները գոհ չեն այս վճռէն։

ԱԿՐԱՄ, 5.—Երէկ իրիկուն, 4 երկվայրկեան տևողութեամբ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ Ակրամի մէջ և մերձակայ ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ։

ԼԱՅՔՑԻԿ, 5.—Կայսրութեան Դատարանն 3½ տարի ժամանակի աշխատութեան դատապարտեց ուղեւոր-պաշտօնեայ Պէքէրը, զինուորական գաղտնիքներ մատնած ըլլալուն համար։ Պէքէր խոստովանեցաւ թէ Մեցի բերդերուն լուսանկարներն յանձնած էր ֆրանսացի Մէօնիէի։

ՔԻՇՆԵՎ.— Պուլկար Պատուիրակութիւնը, որ ընդհ. թիկնապահ զօրավար Նիքօլայեվէ, հրամանատար Սավովէ և Մ. Սթանչովէ կ'բաղկանայ, հոս հասաւ եւ ներկայ գտնուեցաւ Մինսքի հետևակազօրաց 54րդ գունդին հանդէսներուն, որուն պետն է Պուլկարիոյ իշխանը։

ՊԵՐԼԻՆ, 5.—Վիլհէլմ կայսրն այս իրիկուն Բիլի ճամբով Անգլիա մեկնելու դիտաւորութիւն ունի։

ՌԷՄՄ, 5.—Շառլ Հանոդօ դեռ ողջ է։ Կ'յուսացուի թէ ծակծկած սրունքները կտրելու պէտք չպիտի ըլլայ։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ

ԲԱՐԻԶ, Նոյմ. 5.— Փորդուկալի Թագաւորն այսօր Մ. Լուպէի հետ որսի ելաւ, Քոնփիէնիի մէջ։

—Մ. Վալտէք Ռուսօ անհամաձայն կը գտնուի վարչապետ Մ. Քոմպի հետ, Միաբանութեանց օրէնքին գործադրման մասին։ Մ. Վալտէք Ռուսօ ի մօտոյ իր կարծիքը պիտի յայտնէ հրապարակաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Մ. Կրուիչ Պետական Խորհրդոյ նախագահ անուանուեցաւ, յաջորդելով Մ. Սիմիչի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Միացեալ Նահանգաց Երեսփ. Ժողովին ընտրութեանց արդիւնքն է, 196 հանրապետական և 176 ժողովրդական։ Ընդհ. կարծեաց նայելով, Հանրապետականք մեծամասնութիւն պիտի ունենան թէ՛ Երեսփ. Ժողովին և թէ Ծերակոյտին մէջ։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Ամերիկեան լուրերը ցորենի գնոյն վրայ թեթև անկում մը կ'ծանուցանեն. բայց հոս վերջին գինն ամուր էր, 5/10½։

ԼՈՆՏՈՆ.— 25 միլիոն դրամագլխով խմբակ մը կազմուեցաւ, Անգլիոյ հանքածուխի առուտուրը մենավաճառի վերածելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՐ. ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյեմ. 2.—Մր. Չէմպըրլէն Սուէզի ճամբով Բարեյրա, յետոյ Նաթալ պիտի երթայ և Տիւրպան պիտի ելնէ. Ռոտէզիա չպիտի այցելէ։ Տիւրպանէն ուղղակի Եոհաննէսպուրկ և Բրեդորիա պիտի երթայ և անկէ վերստին Քէբդաուն երթալով սովորական չոգենաւով մը Անգլիա պիտի դառնայ։ Մր. Չէմպըրլէն, հաւանական է որ չաբաթ մը Նաթալի մէջ կենալէ ետքը Թրանսվալ երթայ։ Նախարարն յոյս ունի որ տեղւոյն վրայ ամէն դասու, ցեղի և կուսակցութեան ներկայացուցիչներուն հետ անձամբ բանակցելով մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ իր ճամբորդութիւնը։

⁂ Պիրմինկէմի մէջ Ազատականք դեռ որոշած չեն թէ ի պատիւ Մր. Չէմպըրլէնի տրուելիք սեղանին պաշտօնապէս ներկայ գտնուին թէ ոչ։ Մէկ կողմէն չեն ուզեր Չէմպըրլէնի այս պաշտօնը կուսակցական խնդիր համարել. միւս կողմէն ալ չեն յօժարիր որ առով՝ գաղթային նախարարին Հարաւ. Ափրիկեան քաղաքականութեան կուսակից նկատուին։

⁂ Ըստ վերջին հեռագրի մը, Ազատականք որոշեցին մասնակցիլ ի պատիւ Մր. Չէմպըրլէնի տրուելիք սեղանին. վասն զի նախարարին պաշտօնը վեհանձնօրէն պիտի լուծէ Հարաւ. Ափրիկեան խնդիրն և նախարարն ոչ թէ իբրև կուսակցութեան մարդ, այլ՝ իբր ներկայացուցիչ ազգին կ'ճամբորդէ։

⁂ Շաբաթ օր Տէվէդի Ափրիկէ մեկնելուն առթիւ Լոնտոնի ժողովրդեան կողմէ մեծ ցոյցեր եղան։ Կիները զօրավարին ծաղկեփունջեր նուիրելու համար չորս կողմէ կ'խուժէին այնչափ որ Տէվէդ ոստիկանաց օգնութեամբ միայն կրցաւ կառախումբ մտնել։ Տէվէդ սրտագին ողջագուրելով հրաժեշտ առաւ Պոթայէն և Տըլարէյէն։ Պօէր զօրավար Վիլժուան նամակ մը գրելով Լորտ Րոպէրդսի, պատրաստակամութիւն յայտնեց Սոմալի պատերազմին մասնակցելու։

⁂ Եօթանասուն անհաշտ Պօէրներ իրենց կիներով և զաւակներով Արժանդին գաղթեցին։ Հոն իւրաքանչիւրին հազար լծվար հող ձրի տրուեցաւ և 5000 լծվար հող ալ ութենական բէնիսի (4 ղրշ.) և հինգ տարիէն վճարելի։ Ասկէց զատ ալ ագարակի համար պէտք եղած արջառ և երկրագործական գործիքներ ընդունած են։ Եօթանասուն գաղթականները մէկ մասն են այն հազարաւորներուն որք ի սկզբան ուզեցին Արժանդին գաղթել բայց գոհացուցիչ երաշխաւորութիւն մը չառին։

⁂ Երեսփոխանաց Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Քրանպորն յայտարարեց թէ Անգլ. Կառավարութիւնը Տէլակուայի նաւահանգստին և անկէց մինչև Բրեդորիա երկարող երկաթուղւոյն վարչութիւնն ստանձնելու մասին ցարդ որ և իցէ բանակցութիւն ըրած չէ։ Մր. Պալֆուր ծանոյց թէ Դշ. իրիկուան նիստին մէջ՝ Թրանսվալի հաշտութեան դաշնագրին տրամադրութեանց կատարման համար վարկ մը պիտի խնդրուի ելմտական նախարարին կողմէ։

ՏԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԵՔԻՆ, Նոյեմ. 2.—Անգլիական դեսպանը պահանջած էր որ Հունանի մէջ սպաննուած միսիօնարներու մահուան պատասխանատու չինացի բարձր պաշտօնեաները պատժուին։ Հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ որ մահուան կ'դատապարտէ այն զինուորական պաշտօնեաներն որք չուզեցին պաշտպանել միսիօնարները։ Հրամանագիրը պատասխանատու ճանչցուած քաղաքային պաշտօնեաները պաշտօններէ երկարատև զրկման, և ասոր տեղ պաշտօնէից ալ աքսորման պատիժ կ'անօրինէ։

ՄՈՍՔՈՒԱՅԻ ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ, Նոյ. 3.—Բարեգործական Ընկերութեան Նախագահ Սեբիրտովիչ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կուգայ ընկերութեան պատուոյ վկայականը տալ Ռումանիոյ Թագաւորին։ Այժմ կ'ծանուցուի թէ Սեբիրտովիչ վկայականներէն մէկ-մէկ հատ պիտի տայ նաև Պուլկարիոյ և Սև Լերան իշխաններուն, Իտալիոյ և Սերպիոյ Թագաւորներուն, և ատոնց ընդունելութեան համար հաճութիւն առնուած է։ Սեբիրտովիչի այս ճամբորդութեան քաղաքական որ և իցէ նկատում չի վերագրուիր։

ՄԱՐՈՔԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյեմ. 3.—Շէրիֆ Մէհմէտ Ռօկի Ֆէսէն երեսուն մղոն հեռի Ամինա հասաւ, Մարոքի Էմիրին դիմադրելու։ 4000 հոգիէ զօրաբաժին մը ղրկուեցաւ իրեն դէմ։ Ցեղապետը կ'ըսէ թէ իշխանութեան իրաւունքն իրեն պատկանելու է յիշեալ երկրին մէջ։

ՍՈՖԻԱ, Նոյ. 2.—Յառաջիկայ Նոյ. 11ին (Հ. Տ.) Ռումանիոյ Թագաւորին ի Ռուսճուք այցելութեան պիտի ընկերանան նաև Սդուրցա և Պրադիանօ նախարարները։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	30 18¼
Ամէնէն բարձր գին	»	30 23½
Ամէնէն վար գին	»	30 18¼
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	118 12½
Ամէնէն բարձր գին	»	118 75
Ամէնէն վար գին	»	118 12½
Թրանսվալ	»	140 —
Ամէնէն բարձր գին	»	140 —
ԲԱՑՈՒՄ 23/5 Հոկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	30 19
» » » » ժամ 6ին		30 18
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117 87½
» » ժամ 6ին		117 87½
Թրանսվալ	ֆր.	140 —
Թումպաքի բաժնեթ.	ղրշ.	552 ½
» պարտաթ.	ֆր.	496 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	257 50
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնս.	»	262 —
Անատոլուի երկթ. պարտթ.	»	515 —
» » բաժնթ.	Ա. Ո.	11 10
Հելլենկն. պարգևաւոր Թուղթ	ֆր.	414 ½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	483 ½
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	346 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	3 85
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 20
» ութ օրուան	»	3 25
Ռումէլիի Երկթղ. »	ֆր.	1 75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 21
Անգլիական ոսկի	»	109 38
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 —
Քրիմէց	»	51 06
Մէթալիք	»	102 25
Ռուսլ. Թղթադրամ	»	8 63
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	108 ½
» » » առևտ. Թղթ.	»	108 ⅛
» չէք	»	109 ½
Բարիզ 3 ամիս Պ.ք.ի Թղթ.	ֆր.	23 16¼
» » » Առևտ. »	»	23 25
» չէք	»	23 —
Վիէննա չէք	քուրօն	21 85
Պերլին չէք	մարք	18 73
Օտեսա չէք	ռուպլ	8 68

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյմ. 5		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	54 75
» » » Գ.	»	31 —
» » » Դ. բաց.	»	28 —
» » » Դ. գոց.	»	28 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 63
Եգիպտական միացեալ	»	107 75
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	93 63
Այտընի Երկաթուղի	»	14 —
Փոխառութիւն Գումրուքի	»	86 —
» Հելլենական 1881	»	42 —
» » 1884	»	42 —
Մոնոփոլ »	»	44 50
Պուլկ. փոխառութ. 1888	»	92 —
» » նոր 1892	»	93 —
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 33¾
Թրանսվալ	»	5 68
Դրամազեղչ		4 —
ԲԱՐԻԶ, Նոյմ. 5		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	Ա. Ո.	28 40
» » » Դ. գոց.	»	28 40
» » » Գ.	»	31 45
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	122 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	594 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	99 92
Քրէտի Լիօնէ	»	1079 —
Պանք տը Բարի	»	1078 —
Սպանիական արտաքին	»	87 40
Իտալական Ռանթ	»	103 30
Թրանսվալ	»	145 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 130
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —
ՊԵՐԼԻՆ, Նոյմ. 5		
Անատոլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	102 80
» » բաժնթ. 60%	»	94 20
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	124 50
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	»	28 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 270
Դրամազեղչ		5 —
ՎԻԷՆՆԱ, Նոյմ. 4		
Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 20
» Լոնտոնի վրայ	»	239 20
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	113 70
Օսմ. Ռէժի	»	321 —
Դրամազեղչ		3 ½

ՏՐ. Հ. Փ. Տ. ՀԱՅՑԷ
Ա. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
ԵՒ ՈՐԴԻՆ
ՏՐ. ՀԱՆՑ Փ. Տ. ՀԱՅՑԷ
Ատամնաբոյժ
Պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ դարմանատուննին փոխադրած են
ԹԷՓԷ—ՊԱՇԻ, Թիւ 3
Անգլիական դեսպանատան դրան դէմ
40—5

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ
ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ
որ Վիէննայի Երաժշտական Վարժարանէն վկայուած է
Մանաւանդ և դիւրին մէթոտ, որ արագ յառաջդիմութիւն մը կ'ապահովէ
Չափաւոր գին
Բերա, Սմէնիճի փողոց, Թաղապետական պաշտօնատան մօտ, Քամօնտօ խան, գետնայարկ Թիւ 4։ 16—11

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԸ

ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ ԱՌԱՎՈՏՅԱՆ ԺԱՄԸ 10-ԻՆ ԵՎ ԿԻՐԱԿՈՒՆ ՕՐԸ՝ ԿԻՐԱԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 11-ԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿՎԻ ԵՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾԱՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻ